

Vylepšiť, nie nanovo založiť

(1998)

Propagandisti vládnej koalície často používajú argument, že súčasná republika je vyvrcholením tisícročného úsilia Slovákov o vlastný štát. Na oných tisíc rokov bez vlastného štátu som často myslel v uplynulých rokoch. Vždy keď politici súčasnej koalície a ich súpútnici prekonalí ďalší rekord v politickej primitivnosti, povedal som si, že začínam chápať, prečo na Slovensku sa tisíc rokov nepodarilo vytvoriť svoj vlastný štát. Čierne obrazy o slovenskej štátnosti sa mi premietali pred očami aj pri čítaní pamätí slovenských emigrantov, ktorí po roku 1945 utekali zo Slovenska na Západ. Prichádzali do neobyčajne ťažkých podmienok, nemal sa ich kto zastať a o slovenskej štátnosti mohli hovoriť len potichu. Podobný údel zažívala slovenská povojnová politika doma. Hoci komunisti na Slovensku prehrali voľby v roku 1946, o rok neskôr dokonca aj českí demokratickí poslanci hlasovali za pozbanie imunity slovenských poslancov. Procesy proti buržoáznym nacionalistom v komunistických krajinách začiatkom päťdesiatych rokov mali podľa projektu Kominformy postihnúť tých, ktorí chceli väčšiu nezávislosť svojich krajín od Moskvy. V Česko-Slovensku sa stíhanie začalo proti Clementisovi, Husákovi a spol., ktorí možno chceli trochu väčšiu nezávislosť od Prahy. Až na zásah sovietskych súdruhov sa stíhanie dostalo do predpísaných kolají a na čele sprisahaneckého centra Vladimíra Clementisa nahradil Rudolf Slánský.

Takýchto obrazov a karikatúr zo slovenských dejín by sa dalo vymenovať desiatky. Všetky by nám mali slúžiť ako výstraha, poučenie z minulých zlyhaní je nanajvýš potrebné, ak má súčasná slovenská štátnosť uspieť. Velkolepé kradnutie súčasných vládnych činiteľov, odbúravanie práv a prehlbujúca sa medzinárodná izolácia Slovenska akoby nadväzovali na smutné pokusy o slovenskú štátnosť v minulosti. Na druhej strane je nesporná skutočnosť, že vlastný štát je najvyššou formou slobody jeho obyvateľov. Aj kvôli tomu, aby sa mohli slobodne rozhodnúť pre vstup do nadštátneho útvaru typu Európskej únie. Slovensko smerovalo k vlastnej štátnosti, išlo len o to, aby nezopakovalo chyby predchádzajúcich pokusov. Víťazstvom slobody a demokracie nad komunistickou diktatúrou sa vytvorili priaznivé podmienky aj na osamostatnenie sa Slovenska. Vladimír Mečiar uskutočnil posledný krok k samostatnosti Slovenska, ale spôsob, akým ho uskutočnil, obsahoval v sebe zárodky všetkých našich súčasných ťažkostí. Teraz ide o to, odstrániť inherentné nedostatky posledného kroku, ale neurobíť posledný krok naspäť. Práve preto, že vlastný štát je míľnikom na vývojevej krivke národa, dnes nemôže nikto spochybňovať oprávnenosť výhrad voči forme, akou Mečiar samostatnosť uskutočnil, a voči spôsobu, akým Slovensko riadi. Upevniť slovenskú štátnosť znamená odstrániť chyby Mečiarovej vlády, pretože v súčasnosti slovenskú štátnosť najviac ohrozuje Mečiarova vláda. Základnou podmienkou samostatnosti Slovenska je sloboda Slovenska. Slovenskí občania sa musia cítiť na Slovensku slobodnými a obrana občianskej slobody Slovenska je zároveň obranou samostatnosti Slovenska. Odstrániť nedostatky súčasnej vlády znamená rozumne hospodáriť. Zopár HZDS-áckych milionárov nemôže zadlžovať krajinu tak, že to budú splácať budúce generácie. Slovensko potrebuje solidaritu. Rýchli zbohatlíci nemôžu okázalo otrčať svoje bohatstvo státisícim ľuďom, ktorí trú biedu. Ešte dlho nedosiahneme životnú úroveň obyvateľov Európskej únie, ale to málo, čo máme, musíme vedieť rovnomernejšie rozdeliť medzi obyvateľov. Nemá to byť úplné rovnosť, ale základné potreby chudobných musia byť zabezpečené, hoci aj

z daní bohatých. Slovensko potrebuje spravodlivosť. Oficiálne zakrývanie zločinov tajnej služby, amnestia zločincom, priznávanie sa vlády, že niektoré zákony nehodlá dodržiavať, smiešny trest dcére potentáta za zabitie človeka, to všetko podryva spoločenskú súdržnosť Slovenska. Nová vnútorná politika musí vyústiť do novej zahraničnej politiky, ktorá zosúladí Slovensko s jeho geopolitickým okolím. Slovensko si nemôže dovoliť vážny a dlhodobý nesúlad so svojimi susedmi. Odstránenie nesúladu Slovenska so susedmi, čiže izolácie Slovenska sa musí udiať na základe západnej príslušnosti Slovenska. V detailoch môžu byť rozličné rozdiely, ale Slovensko patrí k západnej kresťanskej civilizácii a iba v jej rámci môže nájsť pokoj aj vnútornú a vonkajšiu stabilitu.

O toto všetko treba vylepšiť súčasnú slovenskú politiku. Čo však znamená založiť slovenskú republiku nanovo? Dosiahnutie zásadnej zmeny politiky je samo osebe dosť komplikovanou a namáhavou operáciou. Možno ju uskutočniť len tak, aby nebola ohrozená samostatnosť a územná integrita Slovenska. Slovensko potrebuje aj upevniť svoju legitimitu. Česko-Slovensko bolo jediným štátom, ktorý sa rozpadol bez referenda. Samostatné Slovensko založili strany, ktoré to nemali vo volebnom programe. Čo ak sa vyskytne v budúcnosti situácia, že niekto bude môcť využiť okolnosti vzniku samostatného Slovenska na jeho spochybnenie? Legitimitu Slovenska by posilnilo ľudové hlasovanie o niektorej ústavno-právnej otázke. Akékoľvek námietky voči legitimitu Slovenska by odstránila priama voľba hlavy štátu. Ako ilustrácia môže poslúžiť Irán. Po zvrhnutí šacha v roku 1979 USA neuznali nový Chomejního režim ako nedemokratický. Prijatie iránskej ústavy v ľudovom hlasovaní však odstránilo americké a iné pochybnosti voči legitimitu nového islamského režimu.

Nemá byť účelom tohto článku demotivácia čitateľov. Ale zápas o novú podobu slovenskej štátnosti bude ťažký a možno dlhý. Všetky diktátorské režimy si pomáhali národným šovinizmom na udržanie svojej moci. Pre národ to vždy dopadlo zle. V šesťdesiatych rokoch nastolili v Grécku plukovníci diktatúru. Vládna poli-

tika im odcudzovala obyvateľstvo. Aby sa udržali pri moci, pustili sa do konfliktu s Tureckom o Cyprus. Viedlo to k porážke Grécka a k rozdeleniu Cypru, ktoré trvá doteraz. Až porážka Grécka v konflikte s Tureckom vyburcovala grécke obyvateľstvo natolko, že zvrhlo diktátorov. Je iba malou útechou, že ich potom odsúdili na vysoké tresty, pretože Cyprus je rozdelený doteraz. Podobný osud stihol vojenskú juntú v Argentíne. Svoje vnútorné problémy chcela zakryť pseudovlasteneckým pripojením Falklandských ostrovov k Argentíne. Viedlo to k vojne s Veľkou Britániou, ktorú Argentína prehrala. Pre Argentíčanov môže byť malou útechou, že v dôsledku vojenskej porážky sa oni oslobodili od generálov a tí skončili vo väzení. Falklandy zostali Britské.

Mečiarova vláda nenecháva na pochybách, že by neváhala zatiahnuť Slovensko do medzinárodného konfliktu, len aby sa udržala pri moci. S najväčšou pravdepodobnosťou by to viedlo k porážke Slovenska, veď kto by nám už teraz aj išiel na pomoc. Bol by to koniec Mečiara, ale pre Slovensko by to bola malá útecha. Radšej porazme súčasnú vládu vo voľbách a nastolíme na Slovensku slobodu.

Bratislava 25. mája 1998